

УПРАВЛІННЯ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ГРАВЦІВ У МІНІ-ФУТБОЛІ

Жанна Мудрик¹, Максим Ткачук²

¹Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теорії спорту та фізичної культури Волинського національного університету імені Лесі Українки, Mudrik.Zanna@vpu.edu.ua;

²Магістрант факультету фізичної культури, спорту та здоров'я Волинського національного університету імені Лесі Українки

Вступ. Техніко-тактична підготовка у міні-футболі – найважливіший і трудомісткий процес через складність футбольного арсеналу, реалізація якого в іграх утруднена високими швидкостями гри, силовою протидією суперників. Аналіз сучасної наукової літератури та досвід власної практичної роботи в цьому напрямку призводить до думки, що сьогодні одна з причин труднощів, які зазнають тренери при вирішенні практичних завдань в управлінні командою у змаганнях, полягає у неузгодженні між успіхами в теоретичній розробці проблем підготовки у різних видах спортивних ігор та його недостатнім втіленням у практику [1; 2].

Методи дослідження: вивчення, аналіз та узагальнення даних спеціальної науково-методичної літератури; педагогічні спостереження та хронометрування змагальної діяльності; методи математичної статистики.

Результати дослідження. Технічні прийоми та дії у міні-футболі виключно різноманітні, вони подібні до великого футболу. Цілком природно, чим більшим арсеналом прийомів і дій володіє команда, тим більшою мірою вона здатна до вирішення складних тактичних завдань, що виникають у процесі змагальної діяльності, тим більшою мірою команда здатна протистояти атакуючим діям суперника і ставити команду суперників у складні положення. Аналіз змагальних техніко-тактичних процесів команд показує наступне: (команда ВНУ має кількісні показники вищі, ніж у середньому студентські команди – 72,4 атаки, у ВНУ – 88,0, вища їхня ефективність – 59,1 % та 57,6 % – у студентських команд загалом, але нижче ніж у міні-футболістів суперліги.

У команді ВНУ так само, як і в інших студентських командах, розвиток і завершення атакуючих дій, як показали наші дослідження, через середину поля – явище рідкісне. у команди ВНУ та студентських команд відсоток швидких атак нижче (30,3 %), ніж у команд суперліги (31,0 %), ефективність атак у команди ВНУ (61,1 %), у студентських команд нижче (59,7 %), ніж у міні-футболістів суперліги – 63,7 %. Порівняльний аналіз атакуючих дій команд суперліги та команди ВНУ показує, що стандартних положень у команд суперліги менше (10,1 %), ніж у команди ВНУ (12,4 %). Кількість позиційних атак у команд суперліги (58,9 %), а у студентів ВНУ – 57,3 %, що говорить про більш високий рівень спортивної майстерності у команд суперліги, що дозволяє їм довше розігрувати комбінації до завершального удару.

Аналізуючи удари по воротах команд футболістів суперліги, студентських команд та ВНУ, ми констатуємо: загальна кількість ударів у студентських команд більше (48,9), ніж у команд суперліги (40,5) та команди ВНУ (32,1). Але студенти частіше б'ють повз ворота (16,4), ніж міні-футболісти суперліги (12,5). Студенти ВНУ менше б'ють повз ворота (9,9), але це можна пояснити меншою загальною кількістю ударів по воротам. Дослідження техніко-тактичних дій в іграх серед студентських команд показали, що у міні-футболістів ВНУ дуже великий відсоток зірваних через технічні помилки атак (у швидких атаках 12,8 % зірвано в єдиноборствах, і 35,2 % – із-за неточних передач, у позиційних атаках – 17,2 % і 29,4 % відповідно. Всього зірвано швидких атак 48,0 %, у позиційних – 46,6 %. Великий технічний недолік студентських команд певною мірою пояснюється прагненням молодих футболістів грати у високому темпі.

Враховуючи цю обставину, ми скоригували тренувальні плани. Суть полягала в тому, що були введені у навчально-тренувальний процес у великому обсязі (до 70 % від часу, що відводиться на технічну підготовку), передачі м'яча на коротку, середню та довгу дистанції. Загалом на кожному тренуванні футболісти виконували до 100–130 передач. Крім того, спортсмени виконували передачі м'яча на індивідуальних тренувальних заняттях (в стінку, на швидкість і точність передач).

У результаті наших досліджень ми отримали позитивні зрушення у кількості та точності передач за 20 секунд з 6 метрів – приріст склав 11,0 %, з 12 метрів – 12,0 %, а в довгих передачах приріст якості склав 5,0 %.

Удари по м'ячу – основа техніки міні-футболу. Удари по м'ячу гравці виконують у найрізноманітніших ситуаціях і положеннях, по нерухомих, м'ячах, що котяться, що летять – з місця, в русі, в

стрибку, в падінні, при обведенні суперника та ін. У наших дослідженнях визначено, що команда ВНУ 78 % ударів по воротах завдає в рамках воріт по ширині майданчика 9 м і глибині 16 м. Якщо в командах суперліги реалізація ударів по ширині майданчика досягає 16 м і глибині 12 м за їх середньої результативності 16,8 % випадків загальної кількості ударів, то в команді ВНУ реалізація ударів по глибині та ширині майданчика (16 м та 9 м відповідно) становить лише 10 % за їх середньої результативності 16,1 % випадків. У відсотковому співвідношенні результативність ударів виглядає так: був забитий м'яч у ворота суперника в зоні до 2-х метрів від воріт у 19,6 % випадків; у зоні 2–4 метри – 20,2 % випадків; у зоні 4–6 м – 21,0 % випадків; в зоні 6–8 м – 5,2 % випадків; у зоні 10–12 м – 5,8 % випадків, що становить 71,8 %. Аналіз показав, що за загальної середньої результативності ударів із взяттям воріт у команди ВНУ у 22,1 % випадків реалізація відбувається за шириною майданчика до 6 м та глибині 12 м, у 17,6 % випадків – по ширині 9 м та глибині 11 м та у 13,3 % випадків – по ширині 16 м та глибині 9 м.

Аналізуючи ігри команди ВНУ з різними командами, ми бачимо наступне: найбільша активність зареєстрована на перших хвилинах другого тайму і потім активність знижується в кожному п'ятихвилинному відрізу: на 30 хвилині вона становить 9,3 техніко-тактичні дії; на 35 хвилині – 8,6; на 40 хвилині – 7,6 ТТД. Простежується зниження щільності техніко-тактичних дій до кінця ігор, що свідчить про втому гравців. Напруженому матчі з командою Ів.Франківська найбільша кількість ігрових дій була на початку другого тайму (на 20–25 хв) – 9,9 техніко-тактичних дій, найменша – наприкінці першого тайму – 7,2. У програному матчі з командою Рівного найнижча активність на 15 хвилині першого тайму – «провал» (7,2 техніко-тактичних дій за 1 хв), хоча під час подальшої гри активність команди ВНУ підвищилася (до 10,6 одиниць техніко-тактичних дій), однак команда програла. у виграному матчі з командою Тернополя команда ВНУ активніше атакувала ворота суперника (107:65), причому значно перевершувала по швидких атаках (22:12) і більше забила м'ячів (5:3). Тому ефективність дій команди ВНУ як в атаках, так і в обороні була вищою (57,0 % та 58,5 % відповідно), хоча результативність ударів нижча, ніж у команди Тернополя (7,8 % та 11,1 % відповідно). Причина в тому, що у воротаря Тернополя коефіцієнт непробивності вищий і становить 81,5 %, тоді як у команди ВНУ – 72,8 % (з 11 ударів у ворота воротар пропустив 3 м'ячі). У програному матчі з командою Львова (4:8), який проходив дуже напружено – 205 атак, команда ВНУ програла через воротаря, його коефіцієнт непробивності становив лише 71,4 %, тоді як у команди Львова непробивність воротаря склала 89,4 %.

Висновки. Результати дослідно-пошукової роботи підтвердили висунуту гіпотезу дослідження та довели, що розроблений нами контроль у міні-футболі дозволяє визначити не лише модельні характеристики, а й виявити кількісні та якісні критерії оцінки техніко-тактичної діяльності, що дозволяє внести відповідні коригування і тим самим підвищити рівень техніко-тактичної підготовки та результативність змагальної діяльності міні-футболістів.

Джерела та література

1. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту) : навч. посіб. Вінниця: Планер, 2014. С. 31–34.
2. Наумчук В. І. Теоретико-методичні основи навчання спортивним іграм: навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2014. 180 с.
3. Овчаренко С. В., Мітова О. О. Проблеми контролю у футболі в зв'язку з сучасними тенденціями його розвитку. *Фізична культура спорт та здоров'я нації*: зб. наукових праць: Вінницький держ. пед. ун-тет ім. М. Коцюбинського, Житомирський держ. ун-тет ім. І. Франка / під ред. В. М. Костюкевича. Вінниця: ТОВ «Планер», 2017. Випуск № 3 (22). С. 371–377.